

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNE ODVJETNICE
JULIANE KOKOTT
od 3. travnja 2014.¹

Predmet C-37/13 PNexans SAI

**Nexans France SAS
protiv**

Europske komisije

„Žalba – Tržišno natjecanje – Uredba (EZ) br. 1/2003 – Upravni postupak – Izenadna pretraga – Odluka kojom se nalaže pretraga – Obveza obrazlaganja – Zemljopisni doseg – Sumnja na povredu pravila o tržišnom natjecanju globalnog dosega – Mogućnost Komisije da izvrši uvid u poslovnu dokumentaciju o poslovima izvan Europskog gospodarskog prostora“

I – Uvod

1. Strah je obično velik kad se inspektori Europske komisije – najčešće u ranim jutarnjim satima – iznenada pojave na vratima poduzetnika da bi ga u okviru tzv. „*dawn raids*“ pretražili kako bi utvrdili je li taj poduzetnik sudjelovao u protutržišnim djelovanjima.
2. U cilju zaštite poduzetnika u takvim situacijama od nerazmjernog i samovoljnog posezanja u njihove poslovne prostorije, pravo Unije predviđa određena postupovna jamstva za zaštitu njihovih prava na obranu, a koja im istovremeno pojašnjavaju u kolikom su opsegu dužni surađivati. Odluka o provođenju pretrage, na temelju koje je inspektori Komisije provode, mora biti uredno obrazložena.
3. Ovaj slučaj Sudu daje priliku da razjasni pravne zahtjeve koji se odnose na obrazloženje tih odluka o provođenju pretraga. Ovaj slučaj odnosi se ponajprije na još nedovoljno pojašnjen aspekt zemljopisnog određenja povreda pravila o tržišnom natjecanju koje Komisija treba ispitati.
4. Koliko precizno u ovom početnom stadiju postupka mora Komisija odrediti zemljopisna tržišta o kojima je riječ? Mora li odluka o provođenju pretrage sadržavati podatke o tome da li i u kojoj je mjeri poduzetnik dužan dopustiti inspektorima Komisije da izvrše uvid u njegovu poslovnu dokumentaciju koja se odnosi na poslove izvan europskog unutarnjeg tržišta? To su u osnovi pravna pitanja koja je potrebno razjasniti u ovom žalbenom postupku.
5. Ta se pitanja postavljaju u kontekstu navodnog zabranjenog sporazuma o visokonaponskim kablovima i s njima povezanim materijalom, o kojem je Komisija prije nekoliko godina pokrenula istragu, a početkom 2009. provela iznenadne pretrage, i to posebice u prostorijama društva Nexans u Francuskoj. Tamo je izvršila uvid u brojnu poslovnu dokumentaciju koja se odnosila na projekte električnih kablova izvan europskog unutarnjeg tržišta. Stranke trenutno u biti raspravljaju o tome je li obrazloženje odluke o provođenju pretrage predstavljalo dostatnu osnovu za provođenje takvog postupka.

¹ — Izvorni jezik: njemački

6. Presuda koju će Sud donijeti u ovom predmetu bit će od velike važnosti za buduću Komisijinu upravnu praksu.

II – Pravni okvir

7. Primarni pravni okvir ovog slučaja određen je s jedne strane člankom 81. Ugovora o EZ-u (sadašnji članak 101. UFEU-a) i s druge strane člankom 253. (sadašnji članak 296. drugi stavak UFEU-a)². Što se tiče sekundarnog prava, mjerodavan je i članak 20. Uredbe (EZ) br. 1/2003³.

8. Članak 20. Uredbe br. 1/2003 glasi kako slijedi:

„1. Kako bi izvršila obveze koje su joj povjerene ovom Uredbom, Komisija može provesti sve neophodne pretrage poduzetnika i udruženja poduzetnika.

...

4. Poduzetnici i udruženja poduzetnika obvezuju se dopustiti provođenje pretraga koje je odlukom naložila Komisija. U odluci se navodi predmet i svrha pretrage, određuje datum početka pretrage i navode kazne propisane člankom 23. i 24., te pravo na postupak preispitivanja od strane Suda. Komisija donosi predmetne odluke nakon izvršenih konzultacija s tijelom države članice nadležnim za tržišno natjecanje na čijem se državnom području treba provesti pretraga.”

9. Osim toga valja spomenuti i čl. 4. Uredbe br. 1/2003, koji glasi kako slijedi:

„Za potrebe primjene članka 81. [UEZ-a] i 82. [UEZ-a], Komisija ima ovlasti utvrđene na temelju ove Uredbe.“

III – Okolnosti spora

A – Činjenice i upravni postupak

10. Tužitelji u prvostupanjskom postupku i žalitelji u ovom žalbenom postupku, Nexans SA i njegovo društvo kći u 100%-tnom vlasništvu Nexans France, dva su francuska društva koja svoju djelatnost obavljaju u sektoru električnih kablova.

11. Komisija je Odlukom C(2009) 92/1 od 9. siječnja 2009. društvu Nexans i svim poduzetnicima koje ono izravno ili neizravno kontrolira naložila, na temelju čl. 20. st. 4. Uredbe br. 1/2003 da dopuste provođenje pretraga (u daljnjem tekstu: odluka o provođenju pretrage).

12. U čl. 1. odluke o provođenju pretrage navedeno je kako slijedi:

„Nexans [...], kao i svi poduzetnici koje [ono] (ona) izravno ili neizravno kontrolira(ju), uključujući i Nexans France, [...] imaju obvezu dopustiti provođenje pretraga u vezi sa [svojim] (svojima) mogućim sudjelovanjem (sudjelovanjima) u protutržišnim sporazumima i/ili usklađenim djelovanjima suprotnima članku 81. [Ugovora o EZ-u] ... u vezi s opskrbom električnim kablovima i s njima povezanim

2 — Mjerodavno je samo pravno stanje prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona jer je sporna odluka o provođenju pretrage donesena i provedena prije 1. prosinca 2009.

3 — Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o EZ-u (SL 2003, L 1, str. 1.), u daljnjem tekstu: Uredba br. 1/2003.

materijalom, među ostalim s visokonaponskim podmorskim električnim kablovima i u nekim slučajevima s visokonaponskim električnim podzemnim kablovima, koja su obuhvaćala manipulaciju s ponudama u postupcima javne nabave, dodjelu kupaca, kao i nezakonitu razmjenu poslovno osjetljivih informacija vezanih uz opskrbu tih proizvoda.”

13. Odluka o provođenju pretrage obrazložena je kako slijedi:

„Komisija je primila informacije prema kojima dobavljači električnih kablova, uključujući i poduzetnike kojima je ova odluka upućena, sudjeluju ili su sudjelovali u sporazumima i/ili usklađenim djelovanjima u vezi s opskrbom električnim kablovima i s njima povezanim materijalom, među ostalim s visokonaponskim podmorskim električnim kablovima, i u nekim slučajevima s visokonaponskim električnim podzemnim kablovima, koja su obuhvaćala manipulaciju s ponudama u postupcima javne nabave, dodjelu kupaca, kao i nezakonitu razmjenu poslovno osjetljivih informacija vezanih uz opskrbu tih proizvoda.

...

Prema informacijama koje je Komisija primila, [ti] sporazumi i/ili usklađena djelovanja [...], koja su započela najkasnije 2001., postoje još i danas. ... [Njihov] doseg je najvjerojatnije globalan.

Ako se te tvrdnje pokažu utemeljenima, gore opisani sporazumi i/ili usklađena djelovanja predstavljali bi teške povrede članka 81. [Ugovora o EZ-u].

Kako bi se Komisiji omogućila provjera svih činjenica vezanih uz pretpostavljene sporazume i usklađena djelovanja i okvir u kojem su se odvijali, potrebno je provesti pretrage na temelju čl. 20. Uredbe br. 1/2003.

...“

14. Navedena pretraga provedena je u razdoblju između 28. siječnja 2009. i 30. siječnja 2009. te 3. veljače 2009. od strane Komisijinih inspektora u pratnji predstavnika Autorité de la concurrence (francusko tijelo nadležno za tržišno natjecanje) u prostorijama Nexans France. Nakon prethodne obavijesti o odluci o provođenju pretrage Komisijini inspektori pregledali su i kopirali brojne dokumente te uzeli izjave od zaposlenika društva Nexans France kako bi dobili detaljnija objašnjenja o određenoj poslovnoj dokumentaciji.

B – Prvostupanjski postupak

15. Društva Nexans i Nexans France zatražila su u prvostupanjskom postupku pravnu pomoć od Općeg suda, podnošenjem tužbe za poništenje protiv odluke o provođenju pretrage i dviju mjera koje su Komisijini inspektori poduzeli u okviru pretrage.

16. Nakon ove tužbe Opći sud je presudom od 14. studenoga 2012.⁴ poništio odluku o provođenju pretrage, u mjeri u kojoj se odnosila na električne kablove koji nisu bili visokonaponski električni podmorski i podzemni kablovi i materijal povezan s tim drugim kablovima. U preostalom dijelu tužbu je odbio⁵.

4 — Presuda Općeg suda Nexans France i Nexans/Komisija (T-135/09, EU:T:2012:596), u daljnjem tekstu: pobijana presuda ili presuda Općeg suda

5 — Vidjeti t. 1. i 2. izreke pobijane presude.

17. Što se tiče troškova postupka, društvima Nexans i Nexans France naloženo je snošenje vlastitih troškova, kao i polovice troškova Komisije. S druge strane, Komisiji je naložio snošenje polovice vlastitih troškova⁶.

IV – Postupak pred Sudom

18. Društva Nexans i Nexans France (u daljnjem tekstu: žalitelji) zajedno su 24. siječnja 2013. podnijela žalbu protiv presude Općeg suda. Ova žalba odnosi se, s jedne strane, na dio pobijane presude u kojem je Opći sud odbio tužbu za poništenje koju su ta dva društva podnijela u odnosu na zemljopisni doseg odluke o provođenju pretrage i, s druge strane, na odluku Općeg suda o troškovima.

19. Žalitelji od Suda zahtijevaju da:

- ukine pobijanu presudu u mjeri u kojoj je njome odbijen drugi dio prvog tužbenog razloga, prema kojem je zemljopisni doseg odluke o provođenju pretrage bio preširok i nedovoljno određen;
- na temelju informacija kojima raspolaže, poništi odluku o provođenju pretrage, u mjeri u kojoj je njezin zemljopisni doseg preširok i u mjeri u kojoj nije ni dovoljno opravdan ni dovoljno određen, ili da, podredno, predmet vrati Općem sudu na ponovno odlučivanje sukladno pravnom mišljenju iz presude Suda;
- ukine pobijanu presudu u mjeri u kojoj je njome društvu Nexans naloženo snošenje, osim vlastitih, i polovice troškova Komisije u postupku pred Općim sudom, i naloži Komisiji snošenje troškova Nexansa u postupku pred Općim sudom u iznosu koji Sud utvrdi prikladnim;
- naloži Komisiji snošenje svih troškova društva Nexans u ovom postupku.

20. Komisija od Suda zahtijeva da:

- odbije žalbu;
- naloži žaliteljima snošenje troškova.

21. O žalbi se pred Sudom raspravljalo pisanim putem i na raspravi održanoj 26. veljače 2014.

V – Analiza žalbenih razloga

22. Svojom žalbom društva Nexans i Nexans France ne obuhvaćaju sve teme koje su bile predmet prvostupanjskog postupka. Pravna rasprava u žalbenom postupku ograničava se više na zemljopisni doseg odluke o provođenju pretrage dok činjenični predmet ove odluke – i to priroda proizvoda na koje se odnose navodne povrede pravila o tržišnom natjecanju – više ne igra nikakvu ulogu. Čak ni ostale mjere Komisijinih inspektora poduzete u okviru pretrage, a koje su Nexans i Nexans France osporavali u prvostupanjskom postupku, više nisu predmet postupka.

23. Žalitelji u bitnom Općem sudu prigovaraju da je neopravdano odbio poništiti odluku o provođenju pretrage u pogledu njezina zemljopisnog dosega (prvi žalbeni razlog). Osim toga, tvrde da je odluka Općeg suda o troškovima prvostupanjskog postupka neprikladna (drugi žalbeni razlog).

⁶ — Vidjeti. t. 3. i 4. izreke pobijane presude.

A – Prvi žalbeni razlog: zahtjevi o odluci o provođenju pretrage i njezin sudski nadzor u vezi sa zemljopisnim dosegom

24. Prvi žalbeni razlog usmjeren je protiv t. 95. do 100. pobijane presude i sastoji se od dva dijela. Kao prvo, žalitelji se pozivaju na povredu zahtjeva obrazloženosti u vezi sa zemljopisnim dosegom odluke o provođenju pretrage (odjeljak 1. dalje u tekstu). Kao drugo, Općem sudu prigovaraju da nije dostatno ispitao je li Komisija raspolagala s dovoljno ozbiljnim indicijama zbog kojih bi mogla sumnjati na povredu pravila o tržišnom natjecanju „najvjerojatnije globalnog dosega“ (odjeljak 2. dalje u tekstu).

1. Zahtjev obrazloženosti (prvi dio prvog žalbenog razloga)

25. U prvom dijelu prvog žalbenog razloga žalitelji Općem sudu prigovaraju da nije dostatno obrazložio vlastitu presudu u pogledu zemljopisnog dosega odluke o provođenju pretrage (odjeljak 1. točka a) dalje u tekstu) i da je Komisiji postavio nedostatne zahtjeve u vezi s obrazloženjem odluke o provođenju pretrage (odjeljak 1. točka b) dalje u tekstu).

26. Iako oba aspekta nužno ukazuju na međusobnu povezanost, oni se u biti odnose na različite pravne probleme – prigovor koji se odnosi na formalnopravnu pogrešku Općeg suda u prvom slučaju i prigovor koji se odnosi na materijalnopravnu pogrešku Općeg suda u drugom slučaju – pa ih je stoga potrebno odvojeno ispitati. Moguća pravna pogreška koja se odnosi na obrazloženje odluke o provođenju pretrage ne dovodi nužno do pretpostavke da postoji pogreška u obrazloženju presude Općeg suda ili obratno.

a) Nedostatak u obrazloženju presude Općeg suda (prvi prigovor)

27. Kao prvo, žalitelji Općem sudu prigovaraju da u obrazloženju pobijane presude nije dostatno objasnio kako je došao do zaključka prema kojem je Komisija iscrpno opisala područje primjene zabranjenog sporazuma na koji sumnja, naznačivši da on ima „najvjerojatnije globalni doseg“.

28. Obveza urednog obrazlaganja prvostupajskih presuda proizlazi iz čl. 36. u vezi s čl. 53. st. 1. Statuta Suda, a dolazi do izražaja i u čl. 81. Poslovnika Općeg suda.

29. Prema ustaljenoj sudskoj praksi obveza obrazlaganja Općem sudu ne nalaže da obrazloženje u kojem bi se, iscrpno i pojedinačno, osvrnuo na sve tvrdnje koje su stranke iznijele u postupku; prema tome obrazloženje može biti implicitno pod uvjetom da se njime zainteresiranim stranama omogućuje da saznaju razloge zbog kojih Opći sud nije usvojio njihove argumente, a Sudu da raspoláže dostatnim elementima za izvršavanje svojeg nadzora⁷. Zapravo se postavlja pitanje je li Opći sud pomno ispitao sve zahtjeve i sve povrede prava koje se tiču spornog pravnog akta tužene institucije Unije⁸.

30. Doduše, treba priznati da su argumenti izneseni u pobijanoj presudi koji se odnose na zemljopisni doseg povreda pravila o tržišnom natjecanju na koje se sumnja, a koje je istraživala Komisija, sažeti jer je Opći sud ovoj tematici posvetio samo tri točke⁹.

7 — Presude FIAMM i dr./Vijeće i Komisija (C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, t. 96.), Edwin/OHIM (C-263/09 P, EU:C:2011:452, t. 64.) i Inuit Tapiriit Kanatami i dr./Parlament i Vijeće (C-583/11 P, EU:C:2013:625, t. 82.)

8 — U tom smislu presude Moritz/Komisija (C-68/91 P, EU:C:1992:531, t. 26. i 37. do 39.), Acerinox/Komisija (C-57/02 P, EU:C:2005:453, t. 36. i 37.), Komisija/Greencore (C-123/03 P, EU:C:2004:783, t. 40. i 41.), France Télécom/Komisija (C-202/07 P, EU:C:2009:214, t. 41.), Komninou i dr./Komisija (C-167/06 P, EU:C:2007:633, t. 22.) i Mindo/Komisija (C-652/11 P, EU:C:2013:229, t. 41.)

9 — T. 97. do 99. pobijane presude

31. Međutim, treba imati na umu da Nexans i Nexans France u prvostupanjskom postupku uopće nisu postavili pitanje o „najvjerojatnije globalnom” doseg sporazuma i djelovanja koja je bilo potrebno istražiti¹⁰. Naime, oni svoju glavnu pažnju u prvostupanjskom postupku nisu posvetili zemljopisnom doseg nego materijalnom predmetu Komisijinih pretraga, dakle proizvodima koje je obuhvaćala sama pretraga. To je bio njihov glavni argument pred Općim sudom.

32. Budući se Opći sud u obrazloženju svoje presude usredotočio na slična pitanja, žalitelji u postupku pred Sudom teško mu to mogu prigovoriti.

33. Na kraju je ipak odlučujuće je li Opći sud, unatoč sažetim argumentima, dostatno razmotrio prigovore Nexansa i Nexansa France u odnosu na određenje zemljopisnog dosega povreda pravila o tržišnom natjecanju na koje se sumnja, te je li iz obrazloženja presude moguće shvatiti zašto Opći sud ove prigovore nije smatrao osnovanima.

34. U pobijanoj presudi Opći se sud izričito bavi ovom problematikom. Utvrdio je da je Komisija, s uputom na „najvjerojatnije globalan” doseg sporazuma i/ili djelovanja koji su bili predmet nadzora „iscrpno opisala područje djelovanja zabranjenog sporazuma na koji sumnja“. Opći je sud smatrao da „određenje odluke o provođenju pretrage, koje se odnosi na zemljopisni doseg mogućih povreda prava tržišnog natjecanja na čije postojanje je Komisija sumnjala, stoga treba smatrati dostatnim“¹¹.

35. Osim toga, Opći sud se osvrnuo na argument društava Nexans i Nexans France, prema kojem Komisija nije morala svoju pretragu proširiti na dokumente vezane uz lokalna zemljopisna tržišta smještena izvan zajedničkog tržišta a da pritom nije točno navela razloge zbog kojih je neko postupanje dotičnog poduzetnika na tim tržištima moglo narušiti tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu¹². Prema mišljenju Općeg suda, iako Komisija ne može provesti pretragu u prostorijama nekog poduzetnika ako sumnja na postojanje sporazuma ili usklađenog djelovanja koje je učinke proizvelo samo na jednom ili više tržišta smještenih izvan unutarnjeg tržišta, ništa je ne sprječava da pregleda dokumente o tim tržištima kako bi otkrila postupanja koja bi mogla utjecati na trgovinu među državama članicama i koja imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja u unutarnjem tržištu¹³.

36. Slijedom navedenoga Opći se sud u pobijanoj presudi jasno i nedvosmisleno izjasnio o prigovoru društava Nexans i Nexans France u odnosu na zemljopisni doseg povreda pravila o tržišnom natjecanju na koje se sumnja, te je – iako sažeto – objasnio zašto ovaj prigovor nije smatrao osnovanim.

37. Činjenica da žalitelji ne dijele njegovo mišljenje o meritumu ne znači da je pobijana presuda nedostavno obrazložena, već samo da ima sadržajni nedostatak¹⁴.

38. Zaključno, ne može se reći da pobijana presuda sadrži nedostatak u obrazloženju. Prvi prigovor žaliteljica, iznesen u okviru prvog dijela prvog žalbenog razloga, treba odbiti.

39. Je li argumentacija Općeg suda o zemljopisnom doseg povreda pravila o tržišnom natjecanju na koje se sumnja i o zahtjevima obrazloženosti odluke o provođenju pretrage *materijalno nepravilna*, razjasnit će se detaljnije u okviru drugog prigovora.

10 — U prvostupanjskom postupku na ovo su se pitanje odnosile samo četiri od 73 točke tužbe Nexansa i Nexansa France (t. 37. do 40.) kao i dvije od 41 točke njihove replike (t. 19. i 20.).

11 — T. 97. pobijane presude

12 — T. 98. i 99. pobijane presude

13 — T. 99. pobijane presude

14 — Presude Wunenburger/Komisija (C-362/05 P, EU:C:2007:322, t. 80.) i Gogos/Komisija (C-583/08 P, EU:C:2010:287, t. 35.)

b) Zahtjevi koji se odnose na obrazloženje Komisijine odluke o provođenju pretrage (drugi prigovor)

40. Kao drugo, žalitelji ističu da je Opći sud nedostatno odredio zahtjeve koji se odnose na obrazloženje Komisijine odluke o provođenju pretrage, čime je povrijedio pravo Unije. Smatraju da je izjava Komisije u preambuli odluke o provođenju pretrage, prema kojoj je doseg sporazuma i/ili usklađenih djelovanja koje treba ispitati „najvjerojatnije globalan“, bila nedovoljno precizna i dvosmislena. Prema mišljenju društava Nexans i Nexans France Komisija je u svojoj odluci o provođenju pretrage trebala jasno odrediti dotično zemljopisno tržište i obrazložiti u kojem su omjeru od važnosti projekti električnih kablova izvan Europske unije, odnosno Europskog gospodarskog prostora za njezine istrage o postojanju zabranjenog sporazuma.

41. Obveza obrazlaganja pravnog akta Unije proizlazi iz čl. 253. Ugovora o EZ-u (sadašnji čl. 296. st. 2. UFEU-a) i osim toga priznata je kao dio prava na dobru upravu člankom 41. st. 2. točkom (c) Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

42. Prema ustaljenoj sudskoj praksi obrazloženje mora jasno i nedvosmisleno odražavati zaključke institucije koja je donijela akt kako bi se zainteresiranim osobama omogućilo da se upoznaju s razlozima poduzimanja mjere a nadležnom sudu provođenje nadzora¹⁵.

43. Sadržaj i opseg obveze obrazlaganja Komisijinih odluka o provođenju pretrage precizirani su podrobnije u čl. 20. st. 4. drugoj rečenici Uredbe br. 1/2003. Prema toj odredbi u odlukama se navodi predmet i svrha pretrage. Na taj se način osigurava da Komisija ne provodi pretrage bez konkretnih sumnji¹⁶ – praksa za koju se često koristi engleski pojam „*fishing expeditions*“¹⁷.

44. Kako je Sud već više puta presudio, posebna obveza obrazlaganja iz čl. 20. st. 4. druge rečenice Uredbe br. 1/2003 predstavlja temeljni zahtjev koji postoji „ne samo zato da bi se predviđena intervencija u dotičnim poduzetnicima prikazala opravdanom, već i zato da im se omogući da razumiju opseg svoje dužnosti da surađuju čuvajući istodobno svoje pravo na obranu“¹⁸.

45. Može li Opći sud u okviru navedenih razloga Komisijino upućivanje na „najvjerojatnije globalni“ doseg povrede pravila o tržišnom natjecanju na koje se sumnja valjano smatrati dovoljnim opisom predmeta i svrhe pretraga? Ili je Opći sud trebao zatražiti konkretnije podatke o dotičnom zemljopisnom tržištu i o relevantnosti poslovne dokumentacije o projektima električnih kablova izvan Europske unije, odnosno Europskog gospodarskog prostora? To je u biti predmet spora između stranaka u ovom žalbenom postupku.

i) Dotično zemljopisno tržište

46. Žalitelji prije svega tvrde da je Opći sud Komisiji trebao prigovoriti da nije navela detaljne podatke o geografskoj dimenziji svojih istraga. Smatraju da je u odluci o provođenju pretrage trebalo jasno navesti uključuje li dotično zemljopisno tržište Europsku uniju ili Europski gospodarski prostor.

15 — Presude Komisija/Sytraval i Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, t. 63.), Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, t. 166.) i Ziegler/Komisija (C-439/11 P, EU:C:2013:513, t. 115.)

16 — Vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisnog odvjetnika Mischoa u predmetu Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:73, t. 206.), kao i moje mišljenje u predmetu Solvay/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:256, t. 138.).

17 — Slično navedenom glasi prigovor žalitelja da se Komisija u ovom slučaju vodila prema „globalnoj metodi povlačne mreže“(u jeziku postupka: „*global dragnet approach*“).

18 — Presude Hoechst/Komisija (EU:C:1989:337, t. 29.), Dow Benelux/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, t. 8. i 40.), Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 26. i 45.) i Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 47.); vidjeti u istom smislu presudu Limburgse Vinyl Maatschappij i dr./Komisija (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P, EU:C:2002:582, t. 299.). Ova sudska praksa odnosi se na propise koji prethode čl. 20. st. 4. Uredbe br. 1/2003, ali se bez teškoća može prenijeti na potonju odredbu.

47. Tome se dodaje da zahtjev obrazloženosti treba ocjenjivati prema okolnostima slučaja, uključujući i sadržaj akta, narav navedenih razloga i interes koji za dobivanje objašnjenja mogu imati adresati akta ili druge osobe na koje se taj akt izravno i pojedinačno odnosi. U obrazloženju nije potrebno posebno navoditi sve činjenične i pravne okolnosti, s obzirom na to da se pitanje ispunjava li obrazloženje akta zahtjeve iz članka 253. Ugovora o EZ-u mora ocjenjivati ne samo u odnosu na svoju formulaciju, već i na svoj kontekst i na sva pravna pravila kojima je predmetno pravno područje uređeno¹⁹.

48. Što se posebice tiče iznenadnih pretraga, valja imati na umu da se one uobičajeno odvijaju u vrlo ranoj fazi – obično već prilikom pokretanja prethodnih istraga koje se odnose na zabranjeni sporazum. U tom se stadiju ne može očekivati – čak ni uzimajući u obzir legitimne interese poduzetnika za očuvanje njihovih prava na obranu – da Komisija u svojoj odluci o provođenju pretrage navede detaljne pravne ocjene. U naravi stvari je da Komisija u ovom stadiju postupka još ne raspolaže potrebnim informacijama da bi mogla dati posebnu pravnu ocjenu i da najprije mora provjeriti osnovanost svojih sumnji i doseg nastalih događaja²⁰. To treba uzeti u obzir pri ocjeni pravnih zahtjeva koji se odnose na obrazloženje odluke o provođenju pretrage²¹.

49. Upravo zato, kao što je to Sud uzastopno presuđivao, nije neophodno da podaci iz odluke o provođenju pretrage sadrže točno određenje dotičnog tržišta, točnu pravnu analizu presumiranih povreda ili naznaku razdoblja tijekom kojeg su te povrede počinjene²².

50. Isto slijedi iz presude Općeg suda France Télécom/Komisija, na koju se pozivaju tužiteljice. Iako je u njoj malo dvosmisleno navedeno da Komisija mora navesti „presumirano tržište o kojem je riječ“²³, iz pažljivog čitanja presude proizlazi da Opći sud time uopće ne postavlja strože zahtjeve u odnosu na obrazloženje odluke o provođenju pretrage, nego što to čini Sud u sudskoj praksi. Naime, kao što je to i sam Opći sud pojasnio u prethodnoj točki gore navedene presude, Komisija „nije dužna točno odrediti dotično tržište“²⁴.

51. U tom je smislu neosnovan prigovor žalitelja, prema kojem je u odluci o provođenju pretrage u ovom slučaju bilo potrebno pojasniti jesu li Komisijine istrage u geografskom pogledu obuhvaćale Europsku uniju i Europski gospodarski prostor. Opći sud ni u kojem slučaju nije mogao niti trebao zatražiti toliko detaljan opis dotičnog zemljopisnog tržišta s obzirom na rani stadij postupka u kojem je donesena Komisijina odluka o provođenju pretrage.

52. Komisija je međutim u svojoj odluci o provođenju pretrage dužna s najvećom mogućom preciznošću navesti što traži i na koje se elemente provjera mora odnositi²⁵. Drugim riječima, iz obrazloženja odluke o provođenju pretrage moraju biti vidljive pretpostavke koje Komisija namjerava provjeriti²⁶. U tom smislu ne radi se toliko o najpreciznijem mogućem opisu dotičnih tržišta, koliko o dotičnim poduzetnicima razumljivom opisu povreda pravila o tržišnom natjecanju u koje Komisija sumnja.

19 — Presude Komisija/Sytraval i Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, t. 63.), Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, t. 166.) i Ziegler/Komisija (C-439/11 P, EU:C:2013:513, t. 116.)

20 — Vidjeti u tom smislu presudu National Panasonic/Komisija (EU:C:1980:169, t. 21.), mišljenje nezavisnog odvjetnika Mischoa u predmetu Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:73, t. 174.), kao i moje mišljenje u predmetu Solvay/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:256, t. 143.).

21 — Vidjeti u tom smislu u odnosu na vođenje postupka u vezi s povredom čl. 81. ili 82. Ugovora o EZ-u mišljenje nezavisnog odvjetnika Mischoa u predmetu Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:73, t. 176.), kao i moje mišljenje u predmetu Solvay/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:256, t. 144.).

22 — Presude Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 41.), Dow Benelux/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, t. 10.), Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 45.) i Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 82.)

23 — Presuda Općeg suda France Télécom/Komisija (T-340/04, EU:T:2007:81, t. 52.)

24 — Presuda Općeg suda France Télécom/Komisija (T-340/04, EU:T:2007:81, t. 51.)

25 — Presuda Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 83.)

26 — Presude Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 41.), Dow Benelux/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, t. 9.) i Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 45.); vidi i moja završna izlaganja Solvay/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:256, t. 138.).

53. Sporna odluka o provođenju pretrage u ovom slučaju udovoljava ovim zahtjevima: u preambuli dotične odluke Komisija je izložila da se njezina pretraga odnosi na „sporazume i/ili usklađena djelovanja”, čiji „doseg je najvjerojatnije globalan” i koji su „u vezi s opskrbom električnim kablovima i s njima povezanim materijalom”. Time su navedene sumnje, na koje se Komisija pozivala, dostatno jasne i razumljivo opisane.

54. Naime, geografska dimenzija povreda pravila o tržišnom natjecanju na koje se sumnja, koje je Komisija ispitala, određena je nedvosmisleno pozivanjem na „globalni” doseg. Ne može se uistinu osporiti da je upućivanjem na „globalni” doseg obuhvaćeno europsko unutarnje tržište.

55. Sama činjenica da je Komisija svoju formulaciju oslabila riječju „najvjerojatnije” ne umanjuje jasnoću njezine izjave, već je ovaj dodatak izraz Komisijine privremene ocjene, koja se u tom stadiju morala nužno temeljiti na početnoj sumnji, a ne na sveobuhvatnom istraženom činjeničnom stanju ili argumentima svih stranaka u postupku.

56. Nexans i Nexans France mogli su stoga lako prepoznati narav sumnji o kojima se radi prilikom iznenadne pretrage koju je naložila Komisija, tako da su mogli odrediti svoju strategiju obrane i shvatiti opseg svoje dužnosti suradnje.

57. Prema tome, treba odbiti argument žalitelja prema kojem Opći sud nije uzeo u obzir zahtjeve koji se odnose na obrazlaganje odluke o pretrazi koja se odnosi na dotično zemljopisno tržište.

ii) Važnost poslovne dokumentacije o projektima električnih kablova izvan europskog unutarnjeg tržišta

58. Ostaje ispitati drugi prigovor žalitelja, prema kojem je Opći sud u obrazloženju odluke o provođenju istrage morao zatražiti detaljnije podatke o poslovnoj dokumentaciji koju su pregledali inspektori. Naime, Nexans i Nexans France smatraju da je Komisija morala obrazložiti zašto je poslovna dokumentacija o projektima električnih kablova izvan Europske unije ili Europskog gospodarskog prostora bila relevantna za njihovu istragu te zašto je morala biti predana inspektorima.

59. Nedvojbeno je da potreba zaštite poduzetnika o kojima je riječ od samovoljnih i neproporcionalnih intervencija²⁷ u njihovim poslovnim prostorijama, kao i potreba da se zajamči njihovo pravo na obranu Komisiju ne obvezuje samo da u obrazloženju odluke o provođenju pretrage s najvećom mogućom preciznošću navede što traži i elemente na koje se provjera mora odnositi, već i da pojasni koje ovlasti imaju kontrolori Unije u dotičnom slučaju²⁸.

60. Prema mome mišljenju navedeno ne znači da Komisija u svojoj odluci o provođenju pretrage mora pojedinačno navesti koju vrstu poslovne dokumentacije njezini inspektori smiju pregledavati, a koju ne. Dva su razloga protiv usvajanja pravne obveze da se ta pojašnjenja daju u obrazloženju odluke o provođenju pretrage.

61. Najprije, Komisija se na temelju ustaljene sudske prakse u okviru iznenadne pretrage ne mora ograničiti na uvid dokumenata koje može unaprijed identificirati. U suprotnom bi takvim ograničenjem njezino pravo na pristup takvim dokumentima ili spisima bilo beskorisno. S druge strane, pravo Komisije da provede iznenadne pretrage, uključuje i mogućnost pronalaska drugih izvora informacija koje još nisu poznate ili potpuno identificirane²⁹. Za razliku od onoga što misle žalitelji,

27 — Presude Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 19.), Dow Benelux/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, t. 30.) i Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 16.)

28 — Presuda Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 83.)

29 — Presuda Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 84.); vidjeti i presude Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 27.), Dow Benelux/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, t. 38.) i Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 24.)

potraga za takvom poslovnom dokumentacijom ne može se dogoditi za kasnije ili naknadno pridobiti postavljanjem zahtjeva za pružanje informacija prema čl. 18. Uredbe br. 1/2003, jer se u slučajevima zabranjenih sporazuma može očekivati da će poduzetnici o kojima je riječ sakriti materijale koje ih terete čim prođe trenutak iznenađenja zbog prve iznenadne pretrage.

62. Kao drugo, podrazumijeva se da Komisija u okviru iznenadne pretrage poslovnu dokumentaciju smije tražiti i pregledavati samo ako je od bilo kakve važnosti za dotični postupak prema čl. 81. ili 82. Ugovora o EZ-u (današnji čl. 101. UFEU-a ili 102. UFEU-a). Ovlasti u provođenju pretraga prema čl. 20. st. 4. Uredbe br. 1/2003 Komisiji služe kako bi ona mogla ispunjavati svoju zadaću, a to je zaštita zajedničkog tržišta od narušavanja tržišnog natjecanja i kažnjavanje mogućih povreda pravila tržišnog natjecanja na tom tržištu³⁰. Povezano ograničenje ovlasti dodijeljenih inspektorima Komisije na dotični predmet istrage proizlazi dakle iz samog pravnog konteksta u kojemu se odvija svaka pretraga u predmetima koji se odnose na zabranjene sporazume i ne zahtijeva stoga nikakvo pojašnjenje u obrazloženju odluke o provođenju pretrage. Moguća pojašnjenja tog pitanja u odluci o provođenju pretrage mogu biti samo deklaratorne naravi.

63. Naposljetku, žalitelji polaze od toga da uvid u poslovnu dokumentaciju koja se odnosi na projekte izvan Europske unije ili Europskog gospodarskog prostora općenito ne ulazi u ovlasti Komisije u provođenju pretraga pa bi zato bilo potrebno posebno obrazloženje kad bi Komisija namjeravala – iznimno? – naložiti provjeru te poslovne dokumentacije.

64. Međutim taj argument ne može izdržati detaljnije ispitivanje. Naime, Komisija ili uopće nema ovlasti za provjeru takve poslovne dokumentacije prema čl. 20. st. 4. Uredbe br. 1/2003 - u kojem slučaju nepostojanje ovlasti ne može nadoknaditi izlaganjima u obrazloženju svoje odluke o provođenju pretrage - ili pak ovlasti Komisije u provođenju pretraga obuhvaćaju i navedene dokumente, i u kojem slučaju odluka o provođenju pretrage također ne mora sadržavati posebno obrazloženje zašto inspektori Komisije iste smiju pregledavati. Ni u jednom ni u drugom slučaju nije zapravo riječ o problemu davanja obrazloženja.

65. Pogotovo u situaciji kao što je ova, kada je Komisija ušla u trag zabranjenom sporazumu globalnog dosega, ona se ni u kojem slučaju ne mora ograničiti na provjeru poslovne dokumentacije koja se odnosi na projekte električnih kablova unutar Europske unije ili Europskog gospodarskog prostora. S obzirom na početnu sumnju o postojanju takvog zabranjenog sporazuma, Komisija bi u ovom slučaju mogla svoje istrage dakako proširiti i na projekte električnih kablova u trećim zemljama. Naime, očito je da bi iz dokumenata o takvim projektima mogle proizaći informacije o funkcioniranju jednog takvog zabranjenog sporazuma, pa čak i ako dotični projekti kao takvi ne utječu na unutarnje tržište. Ako na primjer iz poslovne dokumentacije o projektu koji se treba izvesti izvan Europske unije ili Europskog gospodarskog prostora proizlazi da su sudionici zabranjenog sporazuma međusobno podijelili dijelove tržišta širom svijeta i da nisu konkurenti jedni drugima na domaćim tržištima (tzv. „*stay-at-home agreement*”), to može značiti da je zabranjeni sporazum mogao biti prepreka učinkovitom tržišnom natjecanju na unutarnjem tržištu.

66. Moguće je da se u zabranjenim sporazumima globalnog dosega više puta spominjani „pištolj koji se dimi“, odnosno dokument u kojem su poduzetnici odredili sadržaj svojih protutržišnih sporazuma za sve svoje projekte u svijetu, uključujući i planirano postupanje na europskom unutarnjem tržištu, nalazi samo u poslovnoj dokumentaciji o određenim izvanoeuropskim poslovima poduzetnika koji sudjeluju u zabranjenom sporazumu globalnog dosega. Ne može se ozbiljno tvrditi da Komisija ne bi

30 — Vidjeti u tom smislu uvodnu izjavu 24. Uredbe br. 1/2003 kao i njezin članak 4., zatim presude National Panasonic/Komisija (EU:C:1980:169, t. 20.), AM & S/Komisija (155/79, EU:C:1982:157, t. 15.), Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 25.), Dow Benelux/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, t. 36.), Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 22.) i Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 42.).

trebala u spis priložiti takav dokaz. Slijedom toga, ne može joj se zabraniti traženje takvog dokaza u okviru iznenadne pretrage, pa čak i ako se takav dokaz nalazi u poslovnoj dokumentaciji o izvaneuropskim projektima koji se odnose na proizvode obuhvaćene zabranjenim sporazumom. To je zastupnik tužitelja u prvostupanjskom postupku priznao na raspravi kada sam mu postavio to pitanje.

67. Da je Komisija u ovom slučaju tražila dokaze o globalnoj raspodjeli tržišta u okviru navodnog zabranjenog sporazuma moglo se iščitati i iz obrazloženja odluke o provođenju pretrage jer se u njemu spominju sumnje o „dodjeli kupaca“ među sudionicima presumiranih protutržišnih sporazuma ili djelovanja koja imaju „najvjerojatnije globalni doseg“ na tržištu električnih kablova. Osim toga iz preambule odluke o provođenju pretrage proizlazi da je Komisija imala namjeru provjeriti „sve činjenice vezane uz presumirane sporazume i usklađena djelovanja i kontekst u kojem su se odvijali“.

68. U tom kontekstu čini mi se da je prigovor društava Nexans i Nexans France, da je Opći sud morao inzistirati na detaljnijem obrazloženju tog pitanja u odluci o provođenju pretrage, u odnosu sve okolnosti ovog slučaja iznimno neobičan.

69. Suprotno shvaćanju žalitelja, iz perspektive međunarodnog prava ništa ne sprječava istrage navedene vrste³¹. Posebno ne možemo govoriti o povredi teritorijalnog načela. Naime, prostorije koje je Komisija pretraživala i poslovna dokumentacija koju je ispitala nalazili su se na području Unije.

70. Dakako, Komisija se prema teritorijalnom načelu mora isključivo ograničiti na istragu postupanja koja prema mogućim posljedicama mogu utjecati na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu³², ali to ne znači da se u svojim pretragama mora ograničiti samo na poslovnu dokumentaciju koja obuhvaća projekte sudionika zabranjenog sporazuma unutar Europske unije ili Europskog gospodarskog prostora.

71. Kao što je to već navedeno, iz poslovne dokumentacije o lokalnim projektima koji se provode u trećim zemljama također se može zaključiti o postojanju protutržišnih djelovanja s mogućim negativnim posljedicama na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, primjerice kada ti dokumenti sadrže informacije o funkcioniranju zabranjenog sporazuma globalnog dosega ili kada dotični projekti zbog svoje povezanosti s poslovima unutar Unije mogu imati utjecaj na unutarnje tržište. Ova poveznica s unutarnjim tržištem sa stajališta međunarodnog prava dovoljna je za opravdanje Komisijinih pretraga u okviru prethodnih istraga poslovne dokumentacije o kojoj je riječ.

72. Slijedom toga Opći sud potpuno je s razlogom iznio da „[Komisiju ništa ne sprječava da pregleda dokumente koji se odnose na izvaneuropsko tržište], kako bi otkrila postupanja koja bi mogla utjecati na trgovinu među državama članicama i koja imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja unutar [unutarnjeg tržišta]“³³.

c) Međuzaključak

73. Imajući sve u vidu, prvi dio prvog žalbenog razloga je neosnovan.

31 — Žalitelji se na aspekte međunarodnog prava osvrću samo u drugom dijelu prvog žalbenog razloga, ali mi se čini svrsishodnijim analizirati njihov argument u okviru prvog dijela prvog žalbenog razloga.

32 — Vidjeti u tom smislu presudu „drvena celuloza“ (presuda Ahlström Osakeyhtiö i dr./Komisija, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i 125/85 do 129/85, EU:C:1988:447, t. 15. do 17.).

33 — T. 99., zadnja rečenica pobijane presude

2. Sudski nadzor sumnji na kojima se temelji odluka o provođenju pretrage (drugi dio prvog žalbenog razloga)

74. U drugom dijelu prvog žalbenog razloga društva Nexans i Nexans France Općem sudu prigovaraju da je povrijedio pravo Unije time što je propustio ispitati je li Komisija raspolagala s dovoljno ozbiljnim indicijama zbog kojih bi mogla sumnjati na povredu pravila o tržišnom natjecanju globalnog dosega.

a) Dopuštenost

75. Prije svega, postavlja se pitanje je li prigovor istaknut u drugom dijelu prvog žalbenog razloga uopće dopušten. Potrebno je raspraviti o tome jesu li žalitelji kritikom koju su iznijeli pred Sudom o opsegu sudskog nadzora odluke o provođenju pretrage izabrali istaknuti u potpunosti novu tvrdnju, koju nisu bili iznijeli u prvostupanjskom postupku, kako bi se zaključilo o postojanju povrede prava. Ako je tomu tako, tada bi se ovaj dio prvog žalbenog razloga trebao po službenoj dužnosti odbiti kao nedopušten, pa čak i ako se nijedna od stranaka u postupku pred Sudom na to nije pozvala³⁴.

76. Prema ustaljenoj sudskoj praksi dopuštanje stranci da pred Sudom po prvi puta iznese neki razlog koji nije iznijela pred Općim sudom dovelo bi do toga da joj se dopusti da pred Sudom pokrene postupak o sporu koji je širi od onoga o kojem je odlučivao Opći sud³⁵.

77. Prema tome i čl. 127. st. 1. povezan s čl. 190. st. 1. Poslovnika Suda predviđaju da je tijekom postupka zabranjeno iznositi nove razloge, osim ako se ne temelje na pravnim ili činjeničnim pitanjima za koja se saznalo tijekom postupka.

78. U prvostupanjskom postupku društva Nexans i Nexans France pozvala su se na tematiku zemljopisnog dosega predmeta istrage samo iz kuta obrazloženja odluke o provođenju pretrage, dakle u pogledu formalne *pogreške* Komisije³⁶. Ta društva u biti tvrde da smjeranje Komisije na „najvjerojatnije globalni“ doseg povrede pravila o tržišnom natjecanju na koju se sumnja nije bilo dovoljno određeno i da ih je spriječilo u razumijevanju točnog opsega istrage i njihove dužnosti suradnje³⁷. Osim toga žalitelji smatraju da odluka o provođenju pretrage nije sadržavala nikakve konkretne podatke koji pojašnjavaju s kojih tržišta i na koji način su mogući sporazumi ili protutržišna djelovanja izvan Unije mogli utjecati na unutarnje tržište³⁸.

79. S druge strane, društva Nexans i Nexans France nisu ni u jednom trenutku prilikom iznošenja svojih navoda pred Općim sudom u *materijalnom pogledu* izrazila dvojbu o postojanju dovoljno ozbiljnih indicija zbog kojih bi se moglo sumnjati u povredu pravila o tržišnom natjecanju globalnog dosega. Osim toga, ni u odgovoru na posebno pisano pitanje Suda nisu uspjela dokazati da su taj prigovor istaknula u prvostupanjskom postupku. Zato je njihov zastupnik na raspravi morao priznati da društva Nexans i Nexans France taj prigovor nisu izričito istaknula u prvostupanjskom postupku.

80. Usto, nije baš uvjerljiva usmeno iznesena tvrdnja žaliteljâ u kojoj navode da je u njihovim izlaganjima pred Općim sudom svakako postojao implicitan prigovor da Komisija nije raspolagala s dovoljno ozbiljnim indicijama kako bi sumnjala u povredu pravila o tržišnom natjecanju globalnog dosega. Vrlo je malo vjerojatno da su visokokvalificirani odvjetnici, koji u ovom postupku zastupaju društva Nexans i Nexans France, prikrili materijalno pravni prigovor koji se tiče točnosti sadržaja

34 — U ovom slučaju Komisija je tek na raspravi pred Sudom zahtijevala da se drugi dio prvog žalbenog postupka odbaci kao nedopušten.

35 — Presude Dansk Rørindustri i dr./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, t. 165.), Alliance One International i Standard Commercial Tobacco/Komisija (C-628/10 P i C-14/11 P, EU:C:2012:479, t. 111.) i Groupe Gascogne/Komisija (C-58/12 P, EU:C:2013:770, t. 35.)

36 — Vidjeti točku 3.2.3. (t. 37. do 40.) tužbe, pod nazivom „Overly broad geographic scope“.

37 — T. 39. i 40. tužbe

38 — T. 37. i 38. tužbe

odluke o provođenju pretrage među argumentima o njezinoj formalnoj zakonitosti, umjesto da su ga *izričito* iznijeli³⁹. Navedeno još više dolazi do izražaja što su se društva Nexans i Nexans France u drugom kontekstu – kad je riječ o materijalnom dosegu odluke o provođenju pretrage – baš izričito pozvala na takav materijalno pravni prigovor⁴⁰.

81. Imajući u vidu te elemente, treba smatrati da prvi žalbeni razlog u svom drugom dijelu sadrži novi žalbeni razlog. Taj se razlog ne zasniva na pravnim ili činjeničnim elementima, koji su izneseni tijekom postupka, pa ga se ne može smatrati običnim razvojem argumenata razmijenjenih u prvostupanjskom postupku. On više predstavlja proširenje predmeta spora u odnosu na predmet spora u prvostupanjskom postupku te je stoga nedopušten.

b) Osnovanost

82. Sada ću se u nastavku samo podredno ukratko osvrnuti na osnovanost drugog dijela prvog žalbenog razloga.

83. Svojim prigovorom društva Nexans i Nexans France prigovaraju Općem sudu da nije provjerio je li Komisija prilikom donošenja odluke o provođenju pretrage raspolagala s dovoljno ozbiljnim indicijama zbog kojih bi mogla sumnjati u povredu pravila o tržišnom natjecanju globalnog dosega.

84. Ovaj prigovor treba odbiti.

85. Nedvojbeno je da svaka odluka o provođenju pretrage podliježe naknadnom sudskom nadzoru kojim se provjerava je li Komisija raspolagala dostatnim indicijama kojima bi potkrijepila sumnje u tešku povredu pravila o tržišnom natjecanju i na taj način opravdala istražne mjere naložene u odluci o provođenju pretrage⁴¹. Takav je naknadni sudski nadzor u osnovi dovoljan da se na prikladan način zajamči zaštita temeljnih prava predmetnih poduzetnika⁴².

86. Ta naknadna kontrola po samoj svojoj naravi obvezuje Komisiju da tek u postupku pred nadležnim sudovima, a ne već prije u obrazloženju svoje odluke o provođenju pretrage⁴³, navede na osnovi kojih je informacija smatrala opravdanim pregledati poslovne prostorije dotičnog poduzeća⁴⁴.

87. Usto, u predmetima tržišnog natjecanja postupak pred sudovima Unije počiva na raspravnom načelu⁴⁵. Budući da društva Nexans i Nexans France u prvostupanjskom postupku nisu izrazila sumnju u to je li Komisija raspolagala s dovoljno ozbiljnim indicijama kako bi posumnjala u povredu pravila o tržišnom natjecanju globalnog dosega⁴⁶, Opći sud nije imao razloga baviti se ovom

39 — Ustaljena sudska praksa, prema kojoj je kod sudskog nadzora pravnih akata prava Unije potrebno razlikovati između formalne i materijalne zakonitosti, vidjeti presude Komisija/Sytraval i Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, t. 67.), Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, t. 181.) i Gascogne Sack Deutschland/Komisija (C-40/12 P, EU:C:2013:768, t. 46.).

40 — Vidjeti t. 60. do 94. pobijane presude.

41 — Presuda Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 49. i 50.) kao i, implicitno, presuda Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 52.)

42 — Presuda Europskog suda za ljudska prava od 7. lipnja 2007., Smirnov/Rusija (tužba br. 71362/01, Zbornik presuda i odluka 2007-VII, t. 45.), kao i presude od 15. veljače 2011., Harju/Finska (presuda br. 56716/09, t. 40. i 44.) i Heino/Finska (tužba br. 56720/09, t. 45.)

43 — Vidjeti u tom smislu i presudu Dalmine/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, t. 60.), u kojoj Sud prepoznaje opasnost od toga da bi dotična poduzeća mogla prikriti dokazne materijale kad bi već u prvom dijelu istrage mogla saznati s kakvim informacijama Komisija raspolaze u tom stadiju.

44 — Vidjeti u tom smislu presude Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 41.), Dow Benelux/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, t. 9. i 15.), Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 45. do 51.) i Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 60. do 62.).

45 — Kad je posebice riječ o raspravnom načelu izvođenja dokaza u odnosu na odluku o provođenju pretrage vidjeti presude Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija (97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 52.); kad je općenito riječ o tom načelu u pravu tržišnog natjecanja vidjeti presude Chalkor/Komisija (C-386/10 P, EU:C:2011:815, t. 64. i 65.) i Otis i dr. (C-199/11, EU:C:2012:684, t. 61., prva rečenica), kao i moje mišljenje u predmetu Alliance One International i Standard Commercial Tobacco/Komisija (EU:C:2012:11, t. 99.) i moje mišljenje u predmetu Schindler Holding i dr./Komisija (C-501/11 P, EU:C:2013:248, t. 47.).

46 — Vidjeti i t. 77. i 78. ovog mišljenja.

problematikom. Nedovoljno određena naznaka društava Nexans i Nexans France o čisto lokalnom karakteru pojedinih izvanoeuropskih projekata električnih kablova nije ga navela da dovede u pitanje postojanje ozbiljnih indicija i da po službenoj dužnosti provede istragu o naravi navodnog zabranjenog sporazuma kao povrede globalnog dosega.

88. Za razliku od mišljenja žalitelja, na taj zaključak ne utječe čak ni činjenica da iznenadnom pretragom ozbiljno poseže u prostorije poduzetnika, a time i u njihovu, temeljnim pravima zaštićenu, sferu. Naime, društva Nexans i Nexans France zastupali su visokokvalificirani odvjetnici od kojih bi se očekivalo da će pred Općim sudom iznijeti sve potrebne prigovore. U tim uvjetima sudac bi mogao imati obvezu po službenoj dužnosti ispitati sve indicije kad bi bez saslušanja stranaka⁴⁷ odlučio da se iznenadna pretraga provodi ili da je bila provedena nezakonito, ili kad bi postojali ozbiljni razlozi koji o tome govore. Međutim nijedno niti drugo nije bio slučaj.

89. Zaključno želim istaknuti da je postupak pred Sudom potvrdio postojanje indicija na koje se Komisija u ovom slučaju pozivala kako bi opravdala svoje sumnje u povredu pravila o tržišnom natjecanju globalnog dosega. Naime, kako je to Komisija već nepobitno iznijela u svojem odgovoru na žalbu i potkrijepila citatima, u vrijeme donošenja odluke o provođenju pretrage raspolagala je s usmenim izjavama jednog podnositelja zahtjeva za oslobođenje od kazne, iz kojih su proizašle konkretne indicije o postojanju zabranjenog sporazuma koji djeluje na globalnoj razini, a čiji su sudionici međusobno dijelili dijelove tržišta i ograničavali svoje djelovanje na dotična domaća tržišta⁴⁸. Osim toga Komisija se mogla pozvati na svoja nedavna konkretna iskustva s postupanjima drugih zabranjenih sporazuma u kojima su sudjelovali pojedini od ovih poduzetnika.

90. U tim uvjetima Komisija je u okviru svojih iznenadnih pretraga bila ovlaštena tražiti dokaze o postojanju i funkcioniranju zabranjenog sporazuma globalnog dosega⁴⁹.

c) Međuzaključak

91. Sve u svemu, drugi dio prvog žalbenog razloga treba odbaciti kao nedopušten, a u svakom slučaju odbiti kao neosnovan. Time prvi žalbeni razlog u svojoj cijelosti ostaje bez izgleda za uspjeh.

B – Drugi žalbeni razlog: odluka Općeg suda o troškovima

92. U drugom žalbenom razlogu, koji se odnosi na t. 138. i 139. pobijane presude, žalitelji ističu da je odluka o troškovima prvostupanjskog postupka „očito nerazumna“.

93. Prema čl. 58. st. 2. Statuta Suda nije dopuštena žalba samo protiv odluke o naknadi troškova ili o njihovoj visini. U ustaljenoj sudskoj praksi ova se odredba široko tumači. Na temelju te sudske prakse ta odredba obuhvaća i slučajeve u kojima žalitelj ne osporava samo odluku o troškovima već i druge točke prvostupanjske odluke iako na kraju ne uspijeva ni s jednim od svojih žalbenih razloga⁵⁰.

94. To je slučaj u ovom predmetu. Budući da se prema prethodno navedenom⁵¹ ne može prihvatiti nijedan argument žalitelja, nema potrebe ispitati odluku Općeg suda o troškovima postupka.

47 — Navedeno je redovito slučaj kad je nacionalni sud pozvan kao preventivnu mjeru odobriti mjere prisile prije provođenja iznenadne pretrage (čl. 20. st. 7. i 8. Uredbe br. 1/2003).

48 — Izjave podnositelja zahtjeva za oslobođenje od kazne već su djelomično bile predmetom kontradiktorne rasprave pred Općim sudom u prvostupanjskom postupku.

49 — Na argumente međunarodnog prava na koje su se žalitelji pozvali u okviru drugog dijela prvog žalbenog razloga već sam se osvrnuo u t. 68. do 71. ovog mišljenja.

50 — Vidjeti Rješenje Suda Roujanski/Vijeće (C-253/94 P, EU:C:1995:4, t. 12.-14.) kao i presude Henrichs/Komisija (C-396/93 P, EU:C:1995:280, t. 65. i 66.), Komisija i Francuska/TF1 (C-302/99 P i C-308/99 P, EU:C:2001:408, t. 31.) i Tralli/ESB (C-301/02 P, EU:C:2005:306, t. 88.) te Gualteri/Komisija (C-485/08 P, EU:C:2010:188, t. 111.).

51 — Vidjeti u tom smislu moje primjedbe o prvom žalbenom razlogu u t. 24. do 94. ovog mišljenja.

95. Radi cjelovitosti nadodat ću da Opći sud na temelju članka 87. stavka 3. prvog podstavka svog Poslovnika raspolaže širokom marginom prosudbe pri donošenju odluka o troškovima postupka, čije granice u ovom slučaju nije prekoračio. Društva Nexans i Nexans France u prvostupanjskom su postupku brojnim pravnim aspektima osporavala tri različite radnje Komisije. Djelomično su uspjela samo u odnosu na jednu od navedenih radnji – donošenje odluke o provođenju pretrage. U tim uvjetima smatram potpuno prikladnom odluku Općeg suda kojom je društvima Nexans i Nexans France naložio snošenje vlastitih troškova i polovicu troškova Komisije.

96. Drugi žalbeni razlog treba odbaciti kao nedopušten, a u svakom slučaju odbiti kao neosnovan.

VI – Troškovi

97. Prema čl. 148. st. 2. njegovog Poslovnika, Sud odlučuje o troškovima nakon što odbije žalbu.

98. Iz čl. 138. st. 1. i 2. u vezi s čl. 184. st. 1. Poslovnika proizlazi da je stranka koja ne uspije u postupku dužna na zahtjev protivne stranke snositi troškove; ako više stranaka ne uspije u sporu, Sud odlučuje o podjeli troškova. Budući da je Komisija postavila odgovarajuće zahtjeve, a žalitelji izgubili spor, treba im naložiti snošenje troškova. Troškove će snositi solidarno, s obzirom na to da su zajedno podnijeli žalbu⁵².

VII – Zaključak

99. Zbog prethodnih razmatranja predlažem Sudu da odluči kako slijedi:

1. Žalba se odbija.
2. Tužiteljicama se nalaže da solidarno snose troškove.

52 — Presuda Akzo Nobel Chemicals i Akros Chemicals/Komisija i dr. (C-550/07 P, EU:C:2010:512, t. 123.); u istom smislu presuda D i Švedska/Vijeće (C-122/99 P i C-125/99 P, EU:C:2001:304, t. 65.); u ovom su zadnjem slučaju D i Kraljevina Švedska čak podnijeli dvije odvojene žalbe, a ipak im je naloženo da solidarno snose troškove.